

Dosarul nr. 2ra-761/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. P. Harmaniuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Iu. Cimpoi, Iu. Cotruță, I. Secrieru)

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Elena Cobzac

Victor Boico

Anatolie Țurcan

Ion Guzun

examinând recursul declarat de către Valentin Cucuș, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentin Cucuș împotriva Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către avocatul Igor Hlopețchi în interesele lui Valentin Cucuș și menținută hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani

constată:

La 13 august 2018, Valentin Cucuș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 9 martie 2015, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral.

Astfel, prima ședință a fost fixată pentru data de 27 martie 2015, iar în total în prima instanță au avut loc șapte ședințe judiciare.

A remarcat că, contrar prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în

termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prima instanță a încălcat termenul de 3 luni calendaristice la examinarea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea parțial, constată încălcarea art. 6 din CEDO urmare a neexecutării hotărârii judecătorești definitive din 7 februarie 2008 a Curții de Apel Chișinău, încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 17 200 de euro sau echivalentul acestei sume în valută națională la momentul executării hotărârii și suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 3 000 de lei, în rest, acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 30 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, iar apelul declarat de el a fost admis, fiind modificată hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, în partea încasării prejudiciului moral și majorat prejudiciul moral de la 10 000 de lei la 50 000 de lei.

Prin decizia din 26 aprilie 2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată decizia din 30 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cauza fiind trimisă la rejudicare în alt complet de judecată la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Valentin Cucuș și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, iar hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău a fost menținută.

Prin decizia din 22 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile declarate de Valentin Cucuș și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată decizia din 29 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cauza fiind trimisă la rejudicare în alt complet de judecată la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și modificată hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, prin micșorarea cuantumului despăgubirilor acordate cu titlu de prejudiciu material pentru plata chiriei de la suma de 17 200 de euro până la suma de 9 600 de euro pentru perioada 1 ianuarie 2010 - 30 noiembrie 2014, precum și a prejudiciului moral de la suma de 10 000 de lei la suma de 1 000 de lei.

Prin decizia din 18 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, admis recursul declarat de el și casată parțial decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, fiindu-i acordată suma de 40 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral, iar în rest decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 2 noiembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău au fost menținute.

Reclamantul a invocat că complexitatea cauzei este relativ simplă, aceasta nu implică un număr mare de participanți la proces, de martori și nici de specialiști, comportamentul său a fost de bună-credință, iar deficiențele examinării sunt

imputabile exclusiv statului, totodată miza litigiului pentru el avea un caracter vital.

Prin urmare, a evidențiat că prin durata excesivă a procesului de peste 3 ani și 3 luni, i-a fost încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a cauzei, fapt ce contravine art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei intentate împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Oleg Ungureanu și Anatolie Chiosa privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și prejudiciului moral pentru perioada 9 martie 2015 - momentul pronunțării hotărârii, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 200 001 lei cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a pricinii civile.

Pe parcursul examinării cauzei, Valentin Cucos, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor și de modificare a obiectului și temeiului acțiunii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile intentate la acțiunea lui Valentin Cucos împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Oleg Ungureanu și Anatolie Chiosa privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral pentru perioada 9 martie 2015-18 iulie 2018, cu repararea prejudiciului moral în mărime de 200 001 de lei, constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei din 18 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, adoptate în pricina civilă menționată, cu repararea prejudiciului moral în mărime de 200 001 lei, încasarea din contul părților în beneficiul lui a dobânzilor de întârziere conform art. 619 Codul civil și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 500 lei.

Prin încheierea protocolară din 7 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost atras în proces în calitate de copârât Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Valentin Cucos, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi și menținută hotărârea primei instanțe.

La 4 martie 2020, Valentin Cucos, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi a declarat recurs împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău,

solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii sub formă de hotărâre de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerându-le ilegale, deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au pătruns în esența pricinii deduse judecării, nu au elucidat și nu au constatat pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a pricinii, au plasat selectiv constatările din raportul întocmit în baza Legii nr. 87/2011, au determinat incorect sarcina probațiunii, au soluționat chestiunile de fapt în mod unilateral, favorizând poziția intimaților, au aplicat în mod eronat legea și au pronunțat o decizie care contravine practicii judiciare uniformizate și creează premise solide pentru condamnarea Republicii Moldova la CEDO.

La 26 martie 2020, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Valentin Cucuș, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 186), fiind recepționată de către Ministerului Justiției al Republicii Moldova la 5 mai 2020, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 191).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a înceta procedura de recurs din considerentele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 445¹ CPC, instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433.

În conformitate cu prevederile art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz, prin prisma normei enunțate, se constată că recursul declarat de către Valentin Cucuș, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost depus numai la data de 4 martie 2020, prin urmare cu depășirea termenului de 2 luni, care este unul de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs relevă că motivul invocat de către recurentul Valentin Cucuș în justificarea depunerii recursului menționat în interiorul termenului prevăzut de lege, nu îndeplinește cerințele legale.

În susținerea opiniei date, instanța de recurs va reține că din procesul-verbal al ședinței instanței de apel rezultă că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2019, a fost pronunțat în prezența reprezentantului lui Valentin Cucos, avocatul Igor Hlopețchi (f. d. 153-155).

Totodată, materialele cauzei denotă că la data examinării cauzei în instanța de apel, avocatului Igor Hlopețchi i s-a comunicat contra semnătură dreptul de a face cunoștință cu partea motivată a deciziei instanței de apel după expirarea termenului de 30 de zile (f. d. 152).

La fel se constată ca la 22 mai 2019, decizia din 14 mai 2019 a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău, iar la 30 mai 2019, în termenul prevăzut de art. 389 alin. (4) CPC, instanța de apel a expediat în adresa părților și copia deciziei integrale din 14 mai 2019 (f. d. 168).

Astfel, se constată cu certitudine că recurentul Valentin Cucos a avut posibilitatea de a lua cunoștință cu decizia motivată a instanței de apel începând cu data de 23 mai 2019, or, fiind partea interesată în soarta soluționării prezentei cauze, acesta urma să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt, însă ignorat, ce a și generat omiterea termenului de declarare a recursului.

În acest context se va nota că, depunerea recursului după o perioadă de aproximativ 10 luni, indică la absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care recurentul Valentin Cucos nu a putut să depună recursul în termen, drept urmare, fiind sfidat un întreg proces judiciar.

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs relevă că nu poate fi reținut argumentul recurentului Valentin Cucos cu referire la faptul că despre decizia din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a aflat numai la 4 martie 2020, când a depus cerere în adresa instanței de fond, prin care a solicitat posibilitatea de a face cunoștință cu materialele cauzei.

Recurentul nu a invocat un motiv serios și convingător care să justifice imposibilitatea de a face cunoștință cu decizia motivată a instanței de apel după un termen de 30 de zile de la pronunțarea acesteia, fiind cert că doar formularea unei mențiuni pe o cerere precum că decizia instanței de apel a fost primită la 4 martie 2020, fără a se proba buna-credință a acțiunilor recurentului, justifică depășirea excesivă a termenului legal de 2 luni de depunere a recursului, prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că dreptul la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care exprimă preeminența dreptului, unul din elementele fundamentale ale căreia este principiul securității raporturilor juridice care stabilește, între altele, că soluția definitivă a instanței de judecată nu trebuie pusă în discuție.

Or, admiterea unui recurs tardiv, ar încălca principiul securității raporturilor juridice, în situația în care marja de apreciere a termenului de depunere a unui recurs nu este nelimitată.

Astfel, prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării

termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 3 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurentul Valentin Cucuș, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi, a depus cererea de recurs cu omiterea excesivă a termenului de declarare a recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, sub sancțiunea articolului 445¹ CPC, procedura de recurs intentată la cererea formulată de recurent trebuie încetată, din cauza existenței temeiului prevăzut la articolul 433 lit. b) CPC.

În conformitate cu art. 445¹ CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se încetează procedura în ordine de recurs, intentată în baza recursului declarat de către Valentin Cucuș, reprezentat de avocatul Igor Hlopețchi împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valentin Cucuș împotriva Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Elena Cobzac

Victor Boico

Anatolie Țurcan

Ion Guzun